
Верховний
Суд

Правові висновки палат Верховного Суду щодо вирішення корпоративних спорів та захисту корпоративних прав у 2022 році

Управління забезпечення роботи секретаря та суддів судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів

Велика Палата Верховного Суду

Установчі збори VS загальні збори

Установчі збори VS загальні збори

- ✓ Результати голосування з усіх питань порядку денного установчих зборів співвласників визначаються одночасно. Відтак прийняття рішення про утворення ОСББ фактично відбувається одночасно із прийняттям рішення про затвердження його кошторису та розміру внесків співвласників, що виключає обґрунтованість тверджень позивача про те, що затвердження кошторису та розміру внесків членів ОСББ відбулося до моменту утворення ОСББ як юридичної особи.
- ✓ Згідно з п.6 ч.1 ст.3 ЦКУ справедливість, добросовісність та розумність віднесені до загальних засад цивільного законодавства. Тому законодавство підлягає тлумаченню виходячи із цих засад. Зокрема, слід мати на увазі, що юридична особа вже з моменту її створення повинна мати цивільну дієздатність, яку юридична особа набуває через свої органи (ч.1 ст.92 ЦКУ). Отже, Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» (далі – Закон) необхідно тлумачити таким чином, щоб він забезпечував набуття дієздатності ОСББ через його органи з моменту реєстрації ОСББ.

Постанова ВП ВС від 01.02.2022 у справі № 910/5179/20

Установчі збори VS загальні збори

- ✓ Ст.6 Закону не передбачено заборони щодо внесення до порядку денного установчих зборів інших питань діяльності ОСББ, зокрема щодо прийняття рішень, які віднесено ст.10 Закону до виключної компетенції загальних зборів ОСББ (обрання його органів управління, вирішення інших питань організації діяльності об'єднання затвердженням первісного кошторису, визначення розміру членських внесків). Під час здійснення господарської діяльності загальними зборами можуть бути внесені зміни до кошторису за поданням правління ОСББ виходячи із компетенції правління щодо підготовки кошторису, балансу об'єднання та річного звіту відповідно до ч.20 ст.10 Закону. Закон не обмежує прав співвласників у їх волевиявленні щодо прийняття колективного рішення з питань, віднесених до виключної компетенції зборів співвласників, за наявності необхідної кількості голосів на установчих зборах для прийняття відповідного рішення, яке віднесено до компетенції загальних зборів співвласників, оскільки прийняття таких рішень відповідає меті утворення ОСББ за цим Законом – визначення порядку колективного управління спільним майном співвласниками.

Постанова ВП ВС від 01.02.2022 у справі № 910/5179/20

Установчі збори VS загальні збори

- ✓ Ще до державної реєстрації ОСББ воно повинне прийняти рішення про обрання членів правління ОСББ. Водночас відповідно до ч.9 ст.10 Закону таке повноваження належить до виключної компетенції загальних зборів співвласників як вищого органу управління ОСББ. Тому ВП ВС вважає, що **компетенція установчих зборів ОСББ не обмежується повноваженнями, визначеними ч.13 ст. 6 Закону, а установчі збори вправі також приймати рішення, передбачені ст.10 цього Закону**, в тому числі рішення про затвердження кошторису, визначення порядку сплати, переліку та розмірів внесків і платежів співвласників.
- ✓ ВП ВС погодилася з доводами касаційної скарги про **заперечення особливого правового статусу загальних зборів співвласників та відмежування їх від установчих зборів співвласників**, оскільки як загальні, так і установчі збори скликаються та проводяться співвласниками багатоквартирного будинку, які приймають колективні рішення про створення ОСББ та щодо належного утримання, управління і використання спільного майна у багатоквартирному будинку.
- ✓ ВП ВС зазначає, що волевиявлення зборів співвласників багатоквартирного будинку не може спростовуватися з посиланням на «виключність компетенції установчих зборів співвласників» тільки щодо прийняття рішень про утворення ОСББ та затвердження його статуту, оскільки **установчі збори є різновидом загальних зборів співвласників**, до повноважень яких законодавцем віднесено прийняття усіх рішень з питань управління багатоквартирним будинком.

Постанова ВП ВС від 01.02.2022 у справі № 910/5179/20

Скасування державної реєстрації юридичної особи,
створеної у процедурі злиття двох юридичних осіб
з порушеннями закону, які неможливо усунути

Щодо скасування державної реєстрації юридичної особи, створеної у процедурі злиття двох юридичних осіб з порушеннями закону, які неможливо усунути

- ✓ Скасування за судовим рішенням, яке набрало законної сили та не переглядається у цій справі, реєстраційного запису в ЄДР про створення юридичної особи відповідно до чинного на час прийняття рішення суду законодавства про державну реєстрацію **не має наслідком фактичного припинення такої особи**. Рішення про її припинення, зокрема шляхом ліквідації, приймається її учасниками (судом, відповідним державним органом) та є передумовою для проведення процедури ліквідації юридичної особи у порядку, визначеному ст. 111 ЦКУ, ст. 25 Закону України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців”, із подальшим унесенням до ЄДР запису про припинення юридичної особи, зокрема за наслідком спрощеної процедури після 01.07.2004.

Постанова ВП ВС від 20.07.2022 у справі № 806/5244/15

Належний та ефективний спосіб захисту

Щодо належності та ефективності обраного позивачем способу захисту прав

- ✓ Заявлена Банком вимога про визнання протиправними і скасування реєстраційних дій Департаменту щодо скасування у ЄДР записів про припинення ЗАТ та про державну реєстрацію ТДВ порушує права і законні інтереси ЗАТ і ТОВ, спрямована на спростування дій державного реєстратора з виконання судового рішення, а тому таку вимогу **не можна вважати добросовісним способом захисту позивачем своїх прав та інтересів**. Також ЗАТ і ТОВ не залучалися до участі у цій справі як відповідачі, в той час як відновлення ТДВ мало б наслідком припинення цих юридичних осіб як засновників.
- ✓ ВП ВС вважає, що така вимога **є неефективним способом захисту** прав особи, яка є іпотекодержателем, оскільки не дозволяє цій особі реалізувати свої права щодо предмета іпотеки. Отже, позов заявлено **до неналежного відповідача** – Департаменту, який не володіє предметом іпотеки.
- ✓ У справі, що переглядається, задоволення вимог Банку про скасування реєстраційних дій щодо внесення до ЄДР записів про скасування державної реєстрації ТДВ і відновлення ЗАТ, яке було припинено внаслідок його незаконної реорганізації, не приведе до захисту майнових прав Банку як кредитора – іпотекодержателя майна юридичної особи, створеної з порушенням закону. Відтак ці вимоги **не є ефективним способом захисту прав Банку** в розумінні ст. 13 Конвенції, вони потребуватимуть вжиття додаткових засобів захисту.

Постанова ВП ВС від 20.07.2022 у справі № 806/5244/15

Щодо належності та ефективності обраного позивачем способу захисту прав

- ✓ Позивачка стверджує, що вона має грошові вимоги до ТОВ, однак порушення порядку ліквідації товариства, зокрема щодо недотримання строків, встановлених ст. 105 ЦКУ, позбавило її можливості заявити свої вимоги до цієї юридичної особи. Отже, права позивачки були порушені саме ліквідацією ТОВ, здійсненою неналежним чином, і відновлення цих прав можливе лише **шляхом відміни державної реєстрації припинення цієї юридичної особи**, оскільки лише після цього вона зможе заявити свої кредиторські вимоги, звернувшись до юридичної особи в порядку ст. 105 ЦКУ. Якщо вартість майна юридичної особи є недостатньою для задоволення вимог кредиторів, юридична особа здійснює всі необхідні дії, встановлені законом про відновлення платоспроможності або визнання банкрутом (ч. 3 ст. 110 ЦКУ).
- ✓ Наявність запису про припинення юридичної особи не виключає, що будь-який з її кредиторів може звернутися з позовною вимогою про відміну державної реєстрації припинення юридичної особи. Процедура ліквідації юридичної особи може вважатися такою, що не була здійснена належним чином, зокрема якщо її було здійснено на підставі рішення про ліквідацію, прийнятого особами, які не мали повноважень його ухвалювати, на підставі сфальшованих документів, якщо у процедурі ліквідації не було відчужено все майно юридичної особи тощо.

Постанова ВП ВС від 16.11.2022 у справі № 911/3135/20

Правова природа акта приймання-передачі частки
у статутному капіталі ТОВ

Правова природа акта приймання-передачі частки у статутному капіталі ТОВ

- ✓ Залежно від встановлених судами обставин конкретної справи, документ, який сторони справи іменують як «акт приймання-передачі», може як підтверджувати певні факти та бути документом первинного бухгалтерського обліку, так і мати ознаки правочину, тобто бути спрямованим на набуття, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків.
- ✓ Встановлення правової природи акта приймання-передачі – це питання дослідження як змісту такого акта приймання-передачі, так і інших доказів, наявних у матеріалах справи. Висновок з цього приводу, у разі його необхідності для вирішення справи, повинен робити суд у межах кожної окремої справи.
- ✓ Таким чином, суд досліджує акт в кожному конкретному випадку та надає йому оцінку в залежності від того, чи підтверджує він волевиявлення сторін, а також чи має він юридичні наслідки, в залежності від чого суд робить висновок щодо того, чи є акт правочином та щодо ефективного способу захисту.

Ухвала ВП ВС від 11.08.2022 у справі № 916/546/21

Юрисдикція

Збірне поняття «корпоративного» спору

- ✓ Колегія суддів КГС вважала таким, що потребує уточнення, висновок ВП ВС, викладений у постановах ВП ВС від 06.04.2021 у справах №910/4998/20 та №910/10011/19, про те що «спори пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності юридичної особи є корпоративними в розумінні п.3 ч.1 ст.20 ГПК незалежно від того, чи є позивач та інші учасники справи акціонерами (учасниками) юридичної особи, і мають розглядатися за правилами ГПК.». На думку колегії суддів касаційного суду, такий висновок розширює поняття корпоративних прав згідно зі ст.167 ГКУ і може мати наслідком застосування норм корпоративного права (у матеріально-правовому розумінні) щодо всіх учасників спорів, пов'язаних зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності юридичної особи, зокрема й непідприємницьких організацій і товариств.
- ✓ ВП ВС зазначає, що вирішуючи процесуальні питання юрисдикційності спору та застосувавши тлумачення п.3 ч.1 ст.20 ГПКУ як процесуальної норми, що визначає збірне поняття «корпоративним» будь-якого спору, який пов'язаний зі створенням, діяльністю, управлінням або припиненням діяльності юридичної особи, судом було акцентовано на тому, що таке поняття вживається «в розумінні» саме цієї норми. При розкритті змісту цієї процесуальної норми не застосовувалися положення матеріального права щодо визначення «корпоративних прав» згідно зі ст.167 ГКУ та не приймалося рішення щодо правильності застосування судами норм матеріального права, які підлягали застосуванню до спірних правовідносин.

Ухвала ВП ВС від 07.12.2022 у справі № 910/11872/21

Визнання недійсними рішень установчих (загальних) зборів суб'єкта некомерційного господарювання

- ✓ Спори про визнання недійсними рішень вищого органу управління суб'єкта некомерційного господарювання щодо вирішення питань, пов'язаних з управлінням такою особою, між суб'єктом некомерційного господарювання та одним з його засновників (членом) належать до господарської юрисдикції відповідно до п.3 ч.1 ст.20 ГПКУ виходячи з характеру правовідносин, які є предметом такого спору (щодо визнання недійсним рішення вищого органу управління такої юридичної особи, прийнятого в межах його виключної компетенції).
- ✓ Прийняття рішення про затвердження кошторису є реалізацією господарських функцій у такому непідприємницькому товаристві його вищим органом управління – зборами ОСББ. Така діяльність найбільш наближена до корпоративних відносин.
- ✓ Прийняття рішення установчими зборами щодо всіх питань, віднесених до їх компетенції та виключної компетенції загальних зборів ОСББ, стосується створення та управління ОСББ як юридичною особою, що відповідно до п.3 ч.1 ст.20 ГПКУ визначає предметну юрисдикцію спору про визнання недійсним рішення установчих зборів ОСББ судам господарської юрисдикції.

Постанова ВП ВС від 01.02.2022 у справі № 910/5179/20

Відступ від висновку КЦС ВС

- ✓ ВП ВС вбачає підстави для відступу від висновку КЦС ВС у постанові від 14.07.2020 у справі № 466/8748/16-ц про розгляд за правилами цивільного судочинства спору, ініційованого співвласником багатоквартирного будинку, щодо затвердження кошторису ОСББ, переліку та розміру внесків на утримання будинку як такого, що зроблений без застосування до правовідносин у цій справі положень п.3 ч.1 ст.20 ГПКУ про підвідомчість господарським судам спорів про створення, діяльність, управління або припинення юридичної особи. Спір про дійсність рішення установчих (загальних) зборів ОСББ, зокрема про затвердження кошторису ОСББ та розміру внесків його членів, що виник між членом ОСББ та самим ОСББ, охоплюється поняттям «управління юридичною особою» як такий, що є спором про компетенцію найвищого органу управління ОСББ приймати рішення, віднесені до його виключної компетенції.

Постанова ВП ВС від 01.02.2022 у справі № 910/5179/20

Об'єднана палата КГС ВС

Забезпечення позову у корпоративному спорі

Забезпечення позову шляхом зупинення дії наказу Мін'юсту

- ✓ Визначений ч.1 ст.137 ГПКУ (в редакції, чинній з 08.02.2020) вичерпний перелік видів заходів забезпечення позову може доповнюватися виключно за рахунок певних заходів забезпечення позову, прямо передбачених Законами України або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана ВРУ.
- ✓ Суд дійшов висновку, що у спорі про скасування наказу Мін'юсту, прийнятого за наслідками розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Мін'юсту – щодо реєстраційної дії (відмови у її вчиненні) відповідно як до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань", так і до Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень", **вжиття такого заходу забезпечення позову як зупинення дії наказу Мін'юсту не допускається, оскільки цей захід не належить до вичерпного переліку видів заходів забезпечення позову згідно із ч.1 ст.137 ГПКУ: прямо не передбачений ні процесуальним законом, ні іншим Законом України (міжнародним договором, згода на обов'язковість яких надана ВРУ), як цього вимагають положення п.10 ч.1 ст.137 ГПКУ.**

Постанова об'єднаної палати КГС ВС від 15.07.2022
у справі № 910/4445/21

Забезпечення позову шляхом заборони Мін'юсту вчиняти будь-які дії щодо виконання наказу

- ✓ Врахувавши встановлені судами обставини щодо скасування Наказом Мін'юсту в ЄДРЮОФОПГФ реєстраційної дії щодо кооперативу (внесення змін щодо керівника та змін до складу членів – учасників кооперативу тощо), Суд погоджується з рішенням у частині заборони Мін'юсту (та/або його структурним підрозділам тощо) вчиняти будь-які дії щодо виконання Наказу, у тому числі шляхом заборони Мін'юсту скасовувати реєстраційну дію від 12.02.2021, окрім проведення скасування реєстраційних дій, що здійснюється на підставі рішення суду.

Постанова об'єднаної палати КГС ВС від 15.07.2022
у справі № 910/4445/21

Палата для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС ВС

Право на отримання компенсації
за примусово вилучені акції

Право на отримання компенсації за примусово вилучені акції

- ✓ Визнання судом права акціонера на справедливу компенсацію за примусово вилучені акції та встановлення її розміру є належним способом захисту, спрямованим на встановлення стану правової визначеності у відносинах між міноритарним акціонером, товариством і покупцем (мажоритарним акціонером).
- ✓ Рішення суду про визначення розміру компенсації (ринкової/справедливої вартості акцій) спрямоване на забезпечення балансу інтересів акціонерів товариства; воно дозволить обом сторонам правочину вирішити спір щодо вартості акцій (яку товариство та мажоритарний акціонер вважають справедливою, а міноритарний акціонер – заниженою) і, враховуючи це, визначити свою подальшу поведінку (судову та позасудову).

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 15.06.2022 у справі № 905/671/19

Право на отримання компенсації за примусово вилучені акції

- ✓ ВС дійшов до висновку про можливість визначити вартість однієї акції за балансовою вартістю чистих активів ПрАТ у розмірі 54,3 грн за одну акцію на підставі розрахунків, зроблених позивачем за формулою викладеною у розділі 3.6. "Визначення вартості акцій за балансовим методом" Методики комплексних експертних досліджень визначення вартості акцій підприємств, яка зареєстрована в Міністерстві юстиції 29.01.2016, реєстраційний номер 0.1.18, і не спростованих відповідачем у цій справі.
- ✓ ВС враховує, що позивач вже поніс витрати на судову експертизу, подальші суттєві витрати будуть становити для нього непомірний тягар. Крім того, новий розгляд справи, з метою проведення ще однієї експертизи з використанням майнового методу і визначенням ринкової вартості чистих активів, призведе до значного затягування розгляду справи, що порушить право сторін на розумний строк розгляду справи, передбачене ст. 6 Конвенції.
- ✓ Також ВС виходить з того, що у цій справі **суд визначає не ринкову вартість акцій як таку, а суму справедливої компенсації**, у значенні ч.5 ст.41 Конституції України, ч.3 ст.321 ЦК, ст.1 Протоколу 1 Конвенції, яку позивач мав би отримати за одну акцію в результаті примусового викупу його акцій відповідно до положень ст.65-2 Закону "Про акціонерні товариства".

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 15.06.2022 у справі № 905/671/19

Розірвання договору-купівлі продажу частки
у статутному капіталі товариства

Розірвання договору-купівлі продажу частки у статутному капіталі товариства

- ✓ ВС у складі палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав і цінних паперів **не вбачає підстав для відступу** від висновків щодо застосування норм права, викладених у постанові ВС у складі палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав і цінних паперів від 07.10.2021 у справі № 925/1382/19, оскільки **зазначене судове рішення прийняте за інших фактичних обставин**.
- ✓ Водночас, оскільки при розгляді цієї справи постало питання обрання способу захисту цивільного права продавця у випадку несплати (неповної оплати) покупцем вартості придбаної частки в статутному капіталі господарського товариства, яка в подальшому частково була відчужена третім особам, застосування ст. ст. 651, 692, 694 ЦК України при вирішенні такого спору, наявності у продавця частки права вимагати розірвання договору купівлі-продажу частки і повернення проданої частки, ВС у складі палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС **вважає за необхідне викласти висновок щодо застосування норм права у цих правовідносинах з врахуванням постанови ВС у складі палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав і цінних паперів від 07.10.2021 у справі № 925/1382/19 та постанови ВП ВС від 08.09.2020 у справі № 916/667/18**.

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 06.06.2022 у справі № 902/66/20

Розірвання договору-купівлі продажу частки у статутному капіталі товариства

- ✓ Порушення права продавця полягає в тому, що він не отримав частину грошових коштів від продавця.
- ✓ **Вимоги** про розірвання договору, визнання недійсним рішення загальних зборів учасників товариства щодо зміни складу учасників, скасування реєстраційних дій **по суті спрямовані на повернення позивачці у власність частки у статутному капіталі ТОВ "Династія В.В.", відновлення у ЄДРЮОФOPГФ відомостей про позивачку як учасницю ТОВ "Династія В.В."**.
- ✓ Такий спосіб захисту як розірвання договору купівлі-продажу частки у статутному капіталі товариства, що вже виконаний з боку продавця, який передав товар (частку), і частково виконаний з боку покупця, який прийняв товар (частку), здійснив її часткову оплату (основну частину) і в подальшому відчужив її третім особам, не направлений на відновлення порушеного майнового права продавця, оскільки повернення товару відповідно до правил ч. 4 ст. 694 ЦК України є неможливим у зв'язку з відсутністю товару (частки) у власності покупця та, відповідно, **є неналежним способом захисту**.
- ✓ Спосіб захисту, який належним чином захистить право продавця на отримання коштів, відповідає позовна вимога про **стягнення недоотриманих коштів**.

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 06.06.2022 у справі № 902/66/20

Позовна давність для оскарження рішень загальних зборів громадських об'єднань

Позовна давність для оскарження рішень загальних зборів громадських об'єднань

- ✓ Частина 2 ст. 258 ЦКУ було доповнено п. 8 Законом України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", який набрав чинності 17.06.2018 та сфера застосування якого обмежується регламентацією правовідносин щодо правового статусу ТОВ/ТДВ, порядку їх створення, діяльності та припинення, прав та обов'язків їх учасників.
- ✓ З огляду на встановлення спеціальної позовної давності до вимог про визнання недійсним рішення загальних зборів товариства у Главі VIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону про ТОВ, а також змістовне формулювання п. 8 ч. 2 ст. 258 ЦК України, яке не містить тлумачення терміну "товариство", логічним є висновок щодо застосування спеціальної позовної давності в один рік саме щодо оскарження рішень загальних зборів ТОВ/ТДВ, а не юридичних осіб інших організаційно-правових форм та громадських об'єднань.

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 14.09.2022 у справі № 909/298/21

Позовна давність для оскарження рішень загальних зборів громадських об'єднань

- ✓ ВС вирішив питання позовної давності, витлумачивши норму, що сформульована нечітко і допускала двозначне тлумачення, на користь необхідності застосування загальної позовної давності у правовідносинах оскарження рішень юридичних осіб, які не є ТОВ/ТДВ.
- ✓ Таке тлумачення не є свавільним або очевидно неправильним, зважаючи на те, що у ст.1 Закону України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" законодавець, визначаючи сферу його застосування, використав скорочення "товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю (далі - товариство)".

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 14.09.2022 у справі № 909/298/21

Позовна давність для оскарження рішень загальних зборів громадських об'єднань

- ✓ Застосування іншого способу правотлумачення, що є дискусійним та теоретичним питанням, не є вагомою підставою для зміни судової практики суду касаційної інстанції у випадку, якщо така зміна матиме наслідки – обмеження доступу до суду. Якщо законодавець вважає, що строк позовної давності щодо оскарження рішень загальних зборів, має бути обмежений для всіх юридичних осіб, то у такому разі має бути внесені зміни, що не допускають неоднозначного тлумачення, оскільки принцип правової визначеності вимагає також ясності й однозначності правової норми.
- ✓ Застосування різних строків давності для оскарження рішень загальних зборів учасників ТОВ/ТДВ (один рік), АТ (три місяці) та інших юридичних осіб (три роки) має легітимну мету – забезпечення доступу до суду, а не навпаки – його обмеження для простих громадян – учасників громадських об'єднань (непідприємницьких товариств), як у цій справі, шляхом застосування розширювального тлумачення норми закону.

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 14.09.2022 у справі № 909/298/21

Підприємство оборонно-промислового комплексу

Щодо законодавчого регулювання корпоративних відносин у підприємствах оборонно-промислового комплексу

- ✓ Спеціальним нормативно-правовим актом, який регулює порядок функціонування підприємств в оборонно-промисловому комплексі (які також є господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків), є Закон "Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі".
- ✓ Оскільки Закон "Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі" не регулює всі аспекти створення, діяльності і припинення господарських товариств, а встановлює лише окремі особливості їх діяльності, то до корпоративних правовідносин, що не врегульовані нормами Закону "Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі", підлягають застосуванню положення Закону "Про акціонерні товариства".

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 15.06.2022 у справі № 910/6685/21

Дотримання розумного балансу та врахуванням інтересів держави і всього українського народу щодо забезпечення обороноздатності України

- ✓ У зв'язку з агресією з боку російської федерації відповідно до Закону "Про оборону України" з 2014 року в Україні триває особливий період, а з 24.02.2022 в Україні введено воєнний стан, який неодноразово подовжувався та діє на даний час. В умовах особливого періоду та воєнного стану стабільне функціонування ДК "Укроборонпром" та товариств оборонно-промислового комплексу, пакетами акцій яких він керує, набуває особливого значення, оскільки цей концерн є стратегічним виробником озброєння та військової техніки в Україні. **Захист приватних прав (корпоративних прав акціонерів), має забезпечуватися із дотриманням розумного балансу і врахуванням інтересів держави і всього українського народу щодо забезпечення обороноздатності України в умовах воєнної агресії з боку російської федерації.**
- ✓ Тому важливо встановити не абстрактне, а конкретне порушене право чи інтерес акціонера для його співставлення з інтересами інших учасників та товариства, які можуть бути порушені визнанням недійсним ухваленого рішення.

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 15.06.2022 у справі № 910/6685/21

Дотримання розумного балансу та врахуванням інтересів держави і всього українського народу щодо забезпечення обороноздатності України

- ✓ Враховуючи зазначене, ВС доходить висновку, що при розгляді позовних вимог про визнання недійсними рішень органів управління господарських товариств суд має враховувати належність товариства до підприємств оборонно-промислового комплексу і завдань, які покладені на підприємства цього комплексу в особливий період, включаючи період воєнного стану, запроваджений відповідно до Закону "Про оборону України", неприпустимість блокування господарської діяльності таких товариств.
- ✓ У цій справі позивач (акціонер товариства) стверджує про порушення порядку формування наглядової ради, що, на думку акціонера, є підставою для визнання незаконними будь-яких рішень цього органу, незалежно від їх змісту. Такий підхід може суттєво дестабілізувати та заблокувати роботу товариства у випадку триваючого корпоративного конфлікту між двома акціонерами, він може призвести до непропорційного втручання суду у питання корпоративного управління та господарської діяльності товариства.

Постанова ВС у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів КГС від 15.06.2022 у справі № 910/6685/21

Верховний
Суд

Дякую за увагу!